

Εφαρμόζοντας προστασία στα δένδρα για την αποφυγή ζημιών από ελάφια

www.agforward.eu

Η αποτελεσματικότητα ενός προστατευτικού πλέγματος για την προστασία μεμονωμένων δένδρων από ζημιές άγριων ζώων δεν εξαρτάται μόνο από την προσεκτική επιλογή του μέσου και των πασσάλων που το υποστηρίζουν, αλλά και από τη φροντίδα που έχει ληφθεί κατά την εγκατάστασή του.

Πρέπει να ακολουθηθούν μερικοί απλοί κανόνες για να εγκατασταθεί σωστά ένα προστατευτικό μέσο και να διασφαλιστεί, ότι θα κάνει τη δουλειά του μέχρι να φθαρεί και τελικά να απομακρυνθεί.

Ορισμένα εφόδια που χρειάζονται για να προστατευτεί ένα νεαρό δένδρο από ζημιά που προκαλείται από ζαρκάδια.

Τα δενδρύλλια προστατεύονται όταν φυτεύονται: μετά θα είναι πολύ αργά!

Τρία βασικά βήματα

Τρία βήματα απαιτούνται για να προστατευτούν τα δένδρα από ζημιές που προκαλούνται από τα άγρια ζώα.

Πριν από τη φύτευση, ο γεωργός πρέπει να επιλέγει το κατάλληλο μέσο προστασίας. Οι απαιτούμενες προδιαγραφές θα εξαρτηθούν από τα είδη των ζώων που ευθύνονται για τη ζημιά που παρατηρείται σε κοντινά δένδρα ή σε γειτονικούς πληθυσμούς φυτών.

Το ύψος, η διάμετρος και το βάρος των προστατευτικών πλεγμάτων, που αποτελούνται από υψηλής πυκνότητας πολυεθυλένη (HDPE) επεξεργασμένη με υπεριώδεις ακτινοβολίες, αποτελούν κρίσιμους παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη (βλ. φυλλάδιο αρ. 5). Για την προστασία των πλατύφυλλων ειδών από τα ελάφια σε αγροδοασικές φυτείες, τα βαριά πλέγματα ($\geq 400\text{--}450$ γρ./τ.μ.) ενισχυμένα με διπλό δικτυωτό (25 x 25 μ. /2,5 x 2,5 χλσ.) και τα πολύ βαριά (> 700 γρ./τ.μ.) με παχύτερο δικτυωτό (5 x 5 χλσ.) θα πρέπει να προτιμούνται.

Κατά τη φύτευση, είναι απαραίτητο να προστατεύονται τα δένδρα την ημέρα που φυτεύονται. Αν η εγκατάσταση των προστατευτικών μέσων αναβληθεί, υπάρχει άμεσος κίνδυνος ζημιάς από ζώα σε ορισμένα από τα νεοφυτευμένα δένδρα. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην τοποθέτηση πασσάλων για να εξασφαλιστεί, ότι θα παραμείνουν όρθια (ένα σημείο το οποίο παραμελείται πάρα πολύ συχνά).

Μετά τη φύτευση, οι τακτικές επιθεωρήσεις των δένδρων είναι απαραίτητες για τον έλεγχο της σταθερότητας και της αποτελεσματικότητας των πλαστικών προστατευτικών πλεγμάτων των δένδρων.

Τοποθέτηση ενός προστατευτικού πλέγματος δένδρου

Για ζαρκάδια

Για να εγκαταστήσει ένα βαρύ προστατευτικό πλέγμα ($\geq 400 - 450$ γρ./τ.μ.) ενισχυμένο με διπλό δικτυωτό για τα ζαρκάδια, ο γεωργός χρειάζεται ένα ξύλινο πάσσαλο, μια βαριοπούλα, ή ένα σφυρί, ένα συρραπτικό πιστόλι, συνδετήρες και πιθανόν ένα ζευγάρι γάντια.

Ο πάσσαλος (καστανιάς με μύτη, μήκους 150 εκ., μήκους βάσης 18-22 εκ. και πάχους 5,5/7 εκ.) πρέπει να μπει όρθια, σε ένα βάθος 30 εκ. για να μη πταγιάσει, και βαθύτερα ακόμα αν το έδαφος είναι πετρώδες ή έχει οργωθεί βαθειά.

Οδηγήστε τον πάσσαλο σε ευθεία με το σφυρί ή τη βαριοπούλα σε ένα επαρκές βάθος για να το κρατήσετε όρθιο.

Πιέστε προς τα κάτω τις εξωτερικές πτυχές του προστατευτικού πλέγματος (που έχει παραδοθεί επίπεδο πριν την εγκατάσταση) για να αποκτήσει ωοειδή διατομή.

Πατώντας στις εξωτερικές πτυχές τοποθετούνται σε μια κεντρική θέση, με το κέντρο να διπλώνει προς τα έξω. Το πλέγμα μπορεί τώρα να τυλίγεται κατά μήκος.

Τυλίγοντας ένα ενισχυμένο, διπλού δικτυωτού, προστατευτικό πλαίσιο κατά μήκος πριν ανοιχτεί θα βοηθήσει στο να κρατηθεί η διατομή ωοειδής.

Αφού πιέσετε και τυλίξετε, ανοίξτε το προστατευτικό πλαίσιο για να σχηματίσετε μια ωοειδή διατομή.

Κατά την τοποθέτηση του πάσσαλου, πρέπει να ελεγχθούν τα παρακάτω.

- Διάμετρος προστατευτικού πλαισίου (15 εκ. ή καλύτερα 20 εκ.): η απόσταση από τον πάσσαλο μέχρι το δένδρο πρέπει να είναι ίση με τη μισή διάμετρο του προστατευτικού πλαισίου (7 εκ. κατά μέσο όρο για ένα πλέγμα που προστατεύει ένα πλατύφυλλο δένδρο από ελάφια) για να εξασφαλιστεί ότι το δενδρύλλιο είναι κεντραρισμένο και θα αναπτυχθεί σωστά μέσα στο πλέγμα.
- Κλίση εδάφους στη θέση φύτευσης: ο πάσσαλος πρέπει να τοποθετηθεί στην ανηφορική πλευρά του δένδρου και να τοποθετηθεί σε βάθος μεγαλύτερο κατά 10-20 εκατοστών από το συνηθισμένο.
- Το προ-διπλωμένο (2-4 φορές) πλέγμα θα πρέπει να πιέζεται με το χέρι για να σχηματίσει μια ωοειδή διατομή έτσι ώστε να γλιστρά εύκολα πάνω από το φυτό. Αυτό γίνεται πιέζοντας τις εξωτερικές πτυχές των προστατευτικών πλεγμάτων που έχουν παραδοθεί επίπεδες. Τα ενισχυμένα διπλά προστατευτικά πλέγματα δένδρων μπορούν επίσης να χρειάζονται να τυλιχτούν κατά μήκος ώστε να βοηθήσουν στη διατήρηση της ωοειδούς διατομής μόλις ανοιχτούν και εγκατασταθούν.
- Σύρετε το πλέγμα προς τα κάτω γύρω από το φυτό και τον ξύλινο πάσσαλο. Αυτό πρέπει να γίνει απαλά, ώστε να μην ζημιωθεί ο κορυφαίος και ο πλευρικός οφθαλμός με τρίψιμο ή σχίσιμο. Για να κρατήσετε τα τρωκτικά έξω, βεβαιωθείτε, ότι η βάση του προστατευτικού δένδρων βρίσκεται σε στενή επαφή με το έδαφος.
- Στερεώστε το πλέγμα στον πάσσαλο με συρραπτικό σε τρία σημεία, με σύρματα 10 ή 12 χλσ. τοποθετημένα σε ίση απόσταση κατά μήκος του πλέγματος (στη μέση και στο κάθε άκρο). Τοποθετήστε το προστατευτικό έτσι ώστε μία από τις πτυχές του να έρχεται σε επαφή με τον πάσσαλο. Η συρραφή κατά μήκος μιας από τις εξωτερικές (κύριες) πτυχώσεις θα σας βοηθήσει να κρατήσετε το προστατευτικό κάλυμμα ανοιχτό.

Σύρετε το πλέγμα - περίβλημα απαλά προς τα κάτω γύρω από το δένδρο και τον ξύλινο πάσσαλο

Στερεώστε το πλέγμα στον ξύλινο πάσσαλο με συρραπτικό.

Ο πάσσαλος πρέπει να τοποθετείται σε απόσταση από το δένδρο ίση με το μισό της διαμέτρου του πλέγματος, έτσι ώστε το δένδρο να βρίσκεται στο κέντρο και να αναπτύσσεται σωστά μέσα στο πλέγμα.

Για κόκκινα ελάφια

Για τα κόκκινα ελάφια, τα προστατευτικά πλαίσια είναι προσαρμοσμένα σε πασσάλους καστανιάς πριστηρίου με μύτη στο ένα άκρο ή σε εμποτισμένους πασσάλους πεύκης (μήκους 250 εκ. και διαμέτρου 6/8 ή καλύτερα 8/10 cm) για να στηρίξουν υπέρβαρα πλαίσια (>700 γραμ./τ.μ.), με ευρείς βρόγχους (ύψος 180 εκ., πλάτος 20-30 cm). Δε συνιστώνται πλέγματα με πολύ ανοιχτούς βρόγχους.

Η δυσκολότερη φάση κατά την εγκατάσταση προστατευτικού πλέγματος για την προστασία από ζημιές που προκαλούνται από κόκκινα ελάφια είναι η τοποθέτηση των ξύλινων στύλων.

- Οι στύλοι πρέπει να βρίσκονται σε ίση απόσταση από κάθε πλευρά του δενδρυλλίου. Η απόσταση μεταξύ τους θα αντιστοιχεί στη διάμετρο του προστατευτικού πλέγματος.
- Χρησιμοποιώντας ένα μοχλό ή ένα τρυπάνι, δημιουργήστε αρχικές τρύπες (σε βάθος τουλάχιστον το ένα τέταρτο του μήκους των ξύλινων στύλων) για να εξασφαλίσετε καλύτερη μακροπρόθεσμη σταθερότητα. Μια απλούστερη μέθοδος θα ήταν να στερεωθούν οι στύλοι κατευθείαν στο έδαφος χρησιμοποιώντας μια τσάπα πονταρισμένη στο τρακτέρ. Ωστόσο, αυτό δεν συνιστάται, καθώς υπάρχει πολύ μεγαλύτερος κίνδυνος καταστροφής του ξύλου.
- Στερεώστε κάθε πάσσαλο στην αρχική τρύπα σε βάθος 40 έως 50 εκ. Ένα υψηλό (ύψος 180 εκ.) προστατευτικό πλέγμα μεγάλης διαμέτρου (20-30 εκ.) τοποθετείται γλιστρώντας το απαλά προς τα κάτω γύρω από το δένδρο και τα ξύλινα στηρίγματα.
- Στερεώστε το προστατευτικό πλέγμα στο ξύλινο στηρίγμα του με άγκιστρα φράχτη 20 έως 30 εκ. μεταξύ τους.

Μετά τη φύτευση

Τακτική συντήρηση

Θα ήταν λάθος να σκεφτεί κανείς, ότι τα προστατευτικά πλέγματα θα διαρκέσουν για πολύ καιρό χωρίς καμία συντήρηση. Μετά τη φύτευση, οι γεωργοί θα πρέπει να πραγματοποιούν τακτικές επιτόπιες επιθεωρήσεις προκειμένου να ισιώσουν, να επισκευάσουν ή να αντικαταστήσουν τα πλέγματα που έχουν υποστεί ζημία από ζώα ή από ισχυρούς ανέμους.

Κατά τη διάρκεια του χειμώνα που ακολουθεί την πρώτη αυξητική περίοδο, όλοι οι πάσσαλοι θα πρέπει να ενισχυθούν. Σε θέσεις που έχουν οργωθεί βαθιά, οι πάσσαλοι θα πρέπει να βυθίζονται συχνά κατά 10 έως 15 εκ. Η συρραφή θα πρέπει επίσης να ενισχυθεί ταυτόχρονα, εάν είναι απαραίτητο.

Οι κορυφές των βαριών, διπλού δικτυωτού, ενισχυμένων πλεγμάτων είναι ελαστικές και πρέπει να ξεδιπλώνονται, όπως μια κάλτσα, ή να σχίζονται γύρω από την κορυφή, για να αποφευχθεί ζημία στα δένδρα με λεπτό φλοιό, ιδιαίτερα σε ανεμόπληκτες περιοχές.

Πρόληψη προβλημάτων υγείας

Ορισμένα προβλήματα υγείας που επηρεάζουν τα νεαρά δένδρα οφείλονται άμεσα στα προστατευτικά πλέγματα δένδρων. Το πιο πιθανό πρόβλημα είναι η υπερθέρμανση των κορμών. Οι κορμοί λεπτόφλοιων ειδών, όπως η οξιά, η κερασιά, ο σφένδαμος και η λεύκη, είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι σε υπερθέρμανση, όταν το πλαστικό πλέγμα είναι πολύ σφιχτό. Το μαύρο πλαστικό πλέγμα προκαλεί τη σοβαρότερη ζημία. Οι υψηλές θερμοκρασίες και η έκθεση στο ηλιακό φως προκαλούν πληγές του φλοιού στο εσωτερικό του προστατευτικού πλέγματος, οι οποίες αναπτύσσονται σταθερά στη νοτιοδυτική πλευρά. Οι φυτείες 3 έως 8 ετών είναι εκείνες που επηρεάζονται πιο συχνά.

Άλλα συμπτώματα ζημίας είναι το ξεφλούδισμα του φλοιού και των κάλων που δημιουργούνται γύρω από τις πληγιές. Το ξύλο εκτίθεται και αυτές οι εύθραυστες περιοχές μπορούν να αποικιστούν με μύκητες που προκαλούν σήψη ξύλου.

Τα προστατευτικά πλέγματα πρέπει να αφαιρούνται όταν σφίγγουν τους κορμούς, διότι ο κίνδυνος υπερθέρμανσης είναι μεγαλύτερος σε αυτό το σημείο. Αν δεν απομακρυνθούν εγκαίρως, ο πάσσαλος στον οποίο είναι συνδεδεμένο το πλέγμα μπορεί να ενσωματωθεί στον κορμό.

Οι άκρες των βαριών πλεγμάτων είναι εύκαμπτες και πρέπει να ξεδιπλώνονται σαν κάλτσα.

Philippe VAN LERBERGHE

The Institute for Forestry Development (IDF)

philippe.vanlerberghe@cnpf.fr

www.agforward.eu

Ιδιαίτερες ευχαριστίες απευθύνονται στον Kevin Waldie (Organic Research Centre) για την εργασία του ως τεχνικός εκδότης και μεταφραστής στην αγγλική έκδοση.

23 Οκτωβρίου 2017

Το παρόν φυλλάδιο εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου AGFORWARD. Ενώ ο συντάκτης έχει επεξεργαστεί τις καλύτερες διαθέσιμες πληροφορίες, ούτε ο συντάκτης ούτε η ΕΕ είναι σε κάθε περίπτωση υπεύθυνη για τυχόν απώλεια, ζημία ή τραυματισμό που μπορεί να προκληθεί άμεσα ή έμμεσα σε σχέση με την έκθεση.